

Κατά τόν παρελθόντα 'Ιούλιον καί 'Αύγουστον συνεκροτήθησαν ἐν 'Οξφόρδῃ καί 'Εδιμβούργῳ τῆς 'Αγγλίας δύο μεγάλα Χριστιανικά συνέδρια, ἐν οἷς παρέστησαν ἀντιπρόσωποι καί τῶν 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιῶν. Ὁ κύριος σκοπός τῶν συνεδρίων τούτων ὑπῆρξεν ἡ ἐξέτασις κατὰ πόσον θά ἡδύνατο νά ἐπιτευχθῇ μία οἰκουμενική ἐνότης ἡθική καί δογματική τοῦ ἀπό τόσων αἰώνων διεσπασμένου χριστιανισμοῦ ἐνότης ἐπιβαλλομένη ὑπό τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ τοῦ Κυρίου "ἵνα πάντες ἓν ᾦσιν".

Τῶν συνεδρίων τούτων καί ἐν τῇ ἐκτελέσει μετέσχεν, ὡς καί προηγουμένως ἡ Παπική 'Εκκλησία, ἐν τῇ ἑκτελέσει εἰς τέσσαρας Καθολικούς "παρτηρητίς" νά παρακολουθῇ καί ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ συνεδρίου ἀσχητήσιν χωρίοις μεριστῶς νά πετέχωνται ἀπὸ ἐξ ἑνός.

Τό ἐν 'Οξφόρδῃ παγκόσμιον χριστιανικόν συνέδριον ἀπασχόλησε τό γενικόν θέμα περί τῶν σχέσεων 'Εκκλησίας καί Πολιτείας, ὅπερ ὑποδιηρέθη εἰς τὰ ἑξῆς : α) 'Εκκλησία καί "Ἔθνος, β) 'Εκκλησία καί Κράτος, γ) 'Εκκλησία καί "Ἔθνος καί Κράτος ἐν σχέσει πρὸς τήν οἰκονομικήν ζωήν καί τήν ἐκπαίδευσιν καί δ) ἡ στάσις τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὰς διεθνείς σχέσεις καί πρὸς τόν πόλεμον.

Τό δέ ἐν 'Εδιμβούργῳ συγκληθέν συνέδριον διηρέθη εἰς τέσσαρα τμήματα, ἰσάριθμα πρὸς τὰ τέσσαρα ὑπὸ ἐξέτασιν καί ἀπόφασιν δογματικά θέματα, ἅτινα ἦσαν : α) ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ, β) ἡ 'Εκκλησία καί ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, γ) ἡ 'Ιερωσύνη καί τὰ μυστήρια καί δ) ἡ μυστηριακή κοινωνία.

Τὰ ἐπ' αὐτῶν ὀριστικά πορίσματα τῶν ἐπιτροπῶν ἀνεκοινώθησαν εἰς τὰς συνεδρίας τῆς ὁλότητος τῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου καί ἐγένοντο δεκτά μετὰ τινων παρατηρήσεων καί τροποποιήσεων. Ἐπὶ τῶν πορισμάτων τούτων

ἡ Νέα Σελὴν Τυμνελί
τύπος ΑΒ' 1937
ν. 580 - 585
Παύλος Αγγλίας ἐκτελέσει
ἐκτελέσει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

τῶν καὶ εἰς τὴν κρίσιν τῶν ὀρθοδόξων ὑποβληθέντων τεσσάρων ψηφισμάτων τοῦ ἐν ἑδιμβούργῳ συνεδρίου τῆς παγκοσμίου Ὄργανώσεως "Πίστεως καὶ Διοικήσεως" (*Faith and Order*) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων Γερμανός ἐκ προσώπου τῆς ομάδος τῶν ὀρθοδόξων ἐν τῷ συνεδρίῳ ἀντιπροσώπων ἀνεκοίνωσεν τὴν ἀκόλουθον ἐπίσημον δῆλωσιν περὶ τῶν ἀντιλήψεων τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὰ σημεῖα ὁμοφωνίας ἢ διαφωνίας, ἀναγνωσθεῖσαν μὲν Ἀγγλιστί, αὐθημερόν δέ μεταφρασθεῖσαν εἰς τὴν Γερμανικὴν καὶ Γαλλικὴν.

"Ἐχω τὴν τιμὴν ἐν ὀνόματι τῶν ἐνταῦθα παρόντων ὀρθοδόξων ἀντιπροσώπων νὰ προβῶ εἰς τὴν ἐξῆς δῆλωσιν:

Ι. οἱ ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι οἱ ἐκλεγέντες ὑπὸ τῶν οἰκείων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἵνα μετὰσχῶσι τοῦ Β' παγκοσμίου συνεδρίου "Πίστεως καὶ Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως" ἐκφράζουσι πρὸ παντός ἄλλου τὴν ἐαυτῶν ἱκανοποίησιν καὶ χαρὰν διὰ τὴν ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ συνάντησίν των μεθ' ὑμῶν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, τῶν ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ἐκείνων τὰς ἄλλας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

οἱ ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ οὐ μόνον σχετικῶς ἀριθμῶν. Τοῦτο ὅμως πρὸς τὸν μόνον εἰς τὴν γεωγραφικὴν ἀπομάκρυνσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν θεολογικὴν, ἐν ᾗ διατελοῦσι τινες τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ πρὸ παντός ἡ μαρτυρικὴ Ῥωσικὴ Ἐκκλησία. Παρά ταῦτα οἱ ὀρθόδοξοι οὐ μόνον συμμετέσχον ζωηρῶς τῶν συζητήσεων τῆς γενικῆς συνελεύσεως καὶ τῶν τμημάτων, ἀλλ' ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος καὶ εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ παρόντος συνεδρίου.

Ἀναγνωρίζομεν εὐγνωμόνως ὅτι πάσης ἐπιθυμητῆς ἐτύχομεν εὐκαιρίας, ἵνα ἐκφράσωμεν τὰς θρησκευτικὰς ἡμῶν πεποιθήσεις εἴτε διὰ διασαφήσεων εἴτε διὰ συζητήσεων. Οὐχ ἥττον ὅμως παρακαλοῦμεν, ὅπως συγχωρήσητε ἡμῖν ἵνα ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ δηλώσωμεν, ὅτι ἐνίστε ἢ μᾶλλον πολὺ συχνά ἢ μόρφη τῶν τελικῶν διατυπώσεων τῶν ψηφισμάτων δέν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰς ἡμετέρας ἀντιλήψεις. Γενικότητες καὶ χρῆσις γλώσσης κατὰ τό μᾶλλον ἢ ἥττον ἀφορημένης δέν ἱκανοποιοῦσιν ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους.

Πεποίθαμεν, ὅτι καλλίτερον ὑπηρετεῖται ἡ ἀλήθεια, ὅταν ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς συζητήσεσι σαφῶς ἐκτίθενται αἱ διαφοραὶ καὶ ὅτι μεγάλη εἶναι

ἡ ἀξία τῆς ἐπί τοιαύτης βάσεως διαπιστουμένης συμφωνίας.

2. Ἐπιμελής μελέτη τῶν ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ συνεδρίου τεθειμένων ψηφισμάτων ἀποδεικνύει, ὅτι ταῦτα ἐκφράζουσι θεμελιώδη τινὰ ἐπὶ πολλῶν σπουδαίων σημείων συμφωνίαν ἔταξύ ἡμῶν καὶ τῶν Χριστιανῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. Ἐξ ἄλλου ὅμως περιέχουσι ταῦτα σειράν ὅλην δηλώσεων, ἐν αἷς ὑφίστανται διαφοραὶ τηλικαύτης σπουδαιότητος, ὥστε ἐκρίναμεν ἐπάναγκες νὰ διατυπώσωμεν ἐν σειρᾷ βραχειῶν παρατηρήσεων τὴν Ὁρθόδοξον ἐκδοχὴν ὡς πρὸς τὰς σημεία ταῦτα. Νῦν δὲ ἔρχομαι νὰ ἐκθέσω πρὸς ὑμᾶς οὐσιώδη τινὰ ἐπὶ μέρους σημεία, ἐν οἷς ταῦτα ἀπομακρύνονται ὅλως ἰδιαιτέρως ἀπὸ τῆς Ὁρθόδοξου θέσεως.

Ἐν τῷ Α΄ ψηφίσματι, τῷ περὶ τῆς χάριτος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπετεύχθη κατ' ἀρχὴν συμφωνία ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς χάριτος καὶ ἐπὶ τοῦ ὅτι αὕτη εἶναι θεμελιώδους σημασίας διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. Ἐνῷ ὅμως συμφωνοῦμεν γενικῶς πρὸς τὸ περιεχόμενον τούτου, ἐν τούτοις ἐφιστῶμεν τὴν ὑμετέραν προσοχὴν εἰς τὸν ὅρον ἐκκλησιαστικὴν (ecclesiastical). Διὰ τοῦ ὅρου τούτου ἐκφράζει τὴν πατερικὴν θεολογικὴν ἐνέκρυστον τῆς ἐκκλησιαστικῆς βουλῆσεως συμμετοχὴν ἐν τῇ ἐπιτεύξει τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀνθρώπου. Θά ἐπεθυμοῦμεν ἐν τῷ ψηφίσματι νὰ ἐκρησιμοποιεῖται ὁ ἐν λόγῳ ὅρος.

Τὸ Β΄ ψηφισμα παρέχει ἱκανοποιητικὴν ὁμοφωνίαν ὡς πρὸς τὸν ἀποκαλυπτικὸν χαρακτῆρα τῶν ἁγίων γραφῶν. Ἡ δὲ Ὁρθόδοξος διδασκαλία περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς παραδόσεως διευκρινήθη συμφώνως τῇ ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων ἐν Λωζάννῃ τε καὶ ἀλλαχοῦ ὑποστηρικθεισῇ θέσει. Ἐξ ἄλλου ὅμως ἐν τῷ β' τμήματι τοῦ ψηφίσματος τούτου ὑπάρχουσι μερικὰ πολὺ σπουδαία σημεία, πρὸς ἃ δὲν δυνάμεθα νὰ συμφωνήσωμεν. Θεωροῦμεν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ οὐχὶ τὸν "λόγον" (δηλ. τὸν τε γραπτὸν καὶ προφορικόν) ὡς τὸ πρωτίστον διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. Αἱ γραφαὶ παρεδόθησαν ἡμῖν διὰ τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι δῶρα τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτὴν καὶ μέσα τῆς χάριτος, ὧν χρῆζει αὕτη ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. Ἐπειτα ὀφείλομεν ἐν σχέσει πρὸς τὴν συζήτησιν περὶ τῆς "ἀοράτου" Ἐκκλησίας νὰ ὑπομνήσωμεν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πιστεύει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ τῇ βά-

σει οὐδιώδους αὐτῆς γνωρίσματος ἐπὶ τῷ γῆς εἶναι ὁρατὴ καὶ ὅτι μία
μόνον Ἐκκλησία ὁρατὴ ἐπὶ τῆς γῆς δύναται νὰ ὑπάρῃ.

Ἐν τῷ Γ' ψηφίσματι ἡ ἔκτασις τῆς ὁμοφωνίας εἶναι πολύ μικρότερα
ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις ψηφίσμασι. Τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ
τῶν ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων ἀντιπροσώπων τοῦ τμήματος γενομένων παρατηρή-
σεων. Ἡ διαφωνία ἐν σημείοις θεμελιώδους σπουδαιότητος εἶναι πρόδηλος
π.χ. ὡς πρὸς τὴν φύσιν τῆς ἱερωσύνης καὶ τῆς χειροτονίας, τῆς ἀποστολι-
κῆς διαδοχῆς περὶ τοῦ κύρους αὐτῶν καὶ τέλος ὡς πρὸς τινὰ σημεῖα τῆς
διδασκαλίας περὶ Βαπτίσματος καὶ Θείας Εὐχαριστίας, ἅτινα ὡς μοναδικά
μυστήρια ἡξιώθησαν διεξοδικῆς ἐξετάσεως. Ἐπειδὴ εἶναι δύνατον ἐνταῦθα
νὰ εἰσέλθωμεν εἰς λεπτομερείας, ἀρκούμεθα νὰ τονίσωμεν μόνον τὴν μεγά-
λην σπουδαιότητα, ἣν ἐξ ὑπαρχῆς ἀποδίδει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τό
μυστήριον τῆς ἱερωσύνης, τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον
ἀντίληψιν, ἡ ἔγκυρος τέλεξις τῶν ἄλλων μυστηρίων (ἐξαιρέσει μό-
νον τοῦ Βαπτίσματος) ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀνάγκην ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ μυστηρίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΗΝ

Ἐπομένως θεωροῦμεν καὶ ὑποστήρικτον, ὅτι τὴν ἀντίστοιχον ἀνάγκην τῆς Ὁρθό-
δου Ἐκκλησίας συμπερίελασαν καὶ τῆς ἐκείνης οἱ ὀνομάζοντες ἑαυτοὺς καθολικοὺς
καὶ ἐμμένοντες εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλη-
σίας.

Μεταβαίνοντες εἰς τὸ Δ' ψήφισμα θέλομεν νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἡμεῖς ἐμ-
μένομεν εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ μυστηριακὴ κοινωνία (ἡ κοινωνία) πρέπει νὰ
θεωρηθῇ ὡς τὸ ἐπιστέγασμα γνησίας καὶ πραγματικῆς ἐνώσεως, ἐφ' ὅσον
θά ἔχη αὕτη ἐπιτευχθῇ διὰ θεμελιώδους συμφωνίας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς
πίστεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως. Μυστηριακὴ ἐπικοινωνία δὲν
εἶναι δυνατόν νὰ λογισθῇ ὡς μέσον πρὸς ἔνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὡς πρὸς
δὲ τὸ ἕτερον κατ' ἐξοχὴν σπουδαῖον μέρος τοῦ ἐν λόγῳ ψηφίσματος, δηλ.
τό περὶ τῆς κοινωνίας τῶν ἁγίων, ἀναγνωρίζομεν, ὅτι ἐν τῇ συζητήσει
περὶ τῆς τιμῆς πρὸς τὴν Παναγίαν Παρθένον, τὴν Θεοτόκον καὶ πρὸς τοὺς
ἁγίους ἐγένοντο πολύτιμα βήματα πρὸς τὰ πρόσω, οὐχ ἥττον ὅμως παραμέ-
νουσιν οὐσιώδεις διαφοραί, ἔνεκα τῶν ὁποίων οἱ Ὁρθόδοξοι ἠναγκάσθημεν

ἐπανασυνεβλήθησαν ἢ εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς πρὸς ἔνωσην ἀγούσης ὁδοῦ, ἔτε-
ραι δὲ βαίνουσιν εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλας προσέγγισιν διὰ φιλικῆς ἐπικοι-
νωνίας, πάντα ταῦτα πληροῦσιν ἡμᾶς τῆς ἐλπίδος καὶ ἐνθαρρύνουσιν ἡμᾶς
ὅπως ἐξακολουθήσωμεν τὰς πρὸς μίαν τελειωτικὴν πάντων τῶν Χριστιανῶν
ἐνωσην προσπάθειάς ἡμῶν.

Ἀδελφοί ! Μετά τὴν δῆλωσιν ταύτην, ἣν ἐποιήσάμεθα, ἵνα οὕτω ἱκα-
νοποιήσωμεν τὴν φωνὴν τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως, θεωροῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς
ὕποχρεωμένους, πλήρεις χαρᾶς, διὰ τινων εἰσέτι λέξεων γὰρ τονίσωμεν ὅπ-
όσον μέγα κέρδος ἀπεκομίσαμεν ἐκ τῆς καθημερινῆς ἐπαφῆς μεθ' ὑμῶν, τῶν
ἀντιπροσώπων ἐτέρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐρηνόουμεν μεθ' ὑμῶν τὸν
κατατεμαχισμὸν τοῦ ἀρράφου χιτῶνος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ποτ-
εοῦμεν μεθ' ὑμῶν, ὅπως τὰ μέλη τοῦ ἐνός σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐπανασυνδεθῶ-
σι πρὸς ἀλλήλα καὶ δεόμεθα, ὡς ἀδελφοί, καθ' ἑκάστην ἐν ταῖς ἱεραῖς
ἡμῶν συνάξεσιν ὑπὲρ τῆς ἐνότητος τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν τῇ μεθ' ὑμῶν ἐπικοινωνίᾳ περὶ τὴν ἡμῶν πνευματικὴν παρηγορίαν καὶ
ὁλοκαύστην, εἰ ἂν καὶ ἐν τῇ πίστει ἡμῶν εἴτι μᾶλλον ἐνισχύθημεν, ἐφ' ὅσον
μεθ' ὑμῶν ἐγνωρίσαμεν τὸν ἐνδοξασμὸν, "ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως
ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέ-
μεινε σταυρόν, ἀϊσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ
κεκάθηνεν" (Ἑβρ. ΙΒ, 2). Ἡσθάνθημεν ἐνταῦθα, μετ' ἀνανεουμένης δυνάμεως
τὴν μεγάλην σημασίαν, ἣν ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἀποδίδει εἰς τὴν μεταξὺ
ἡμῶν ἀγάπην ὡς τὴν προϋπόθεσιν τὴν ἱκανοῦσαν ἡμᾶς πρὸς κοινὴν τῆς πί-
στεως ὁμολογίαν, "Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν
Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα".

Μεθ' ὑμῶν ἀναπαριστῶμεν εἰς τὴν ἡμετέραν μνήμην, ὅτι ἡ ἀνύψωσις πρὸς
συμμετοχὴν εἰς τὸν σταυρόν, τὸν θάνατον καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ὀρθὴ ὁδὸς πρὸς ἔνωσην. Διότι παρ' ὅλας τὰς
διαφοράς ἡμῶν, ὁ κοινὸς ἡμῶν ἀρχηγὸς καὶ Κύριος εἶναι εἷς, ὁ Ἰησοῦς
ὅστις θέλει ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς αἰεὶ στενωπέραν συνεργασίαν διὰ τὴν οἰκο-
δομήν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Μέχρι καταντησωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνό-

τητα τῆς πίστεως καί τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον
εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ" (Ἐφ. 4,13)

Γερμαγός Μητροπολίτης Θυατείρων
(Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον)

Νικόλαος Μητροπολίτης Ἀζώμης

Μ.Κωνσταντινίδης Ἀρχιμανδρίτης

Ἀθηναγόρας Καβάδας Ἀρχιμανδρίτης
(Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας,
Ἱεροσολύμων καί Ἐκκλησία Κύπρου)

Ἀντώνιος Βάσχιρ Ἀρχιεπίσκοπος
(Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας)

Ἀμίλκας Ἀλιβιζᾶτος καί Π.Μπρατσιώτης
(Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος)

Στέφανος Ἀρχιεπίσκοπος Σόφιας

Εὐλόγιος Μητροπολίτης

Σερβίου Ἐπίσκοπος

Στέφανος Γιάννης Πρωτοπρεσβύτερος
(Ἑσθ. Ἱερικὴ Ἐκκλησία)

Σέργιος Βουλγαρὸς Πρωτοπρεσβύτερος

Γεώργιος Φωρῆσκι Καθηγητὴς Πρεσβύτερος

Κασσιανός Ἀρχιμανδρίτης

Λέων Ζάνδερ

Ν. Ἀρσένιεφ
(Ἡ ἐν ὑπερορίᾳ Ἐκκλησία τῶν Ρώσων)

Ἰωάννης Γιάνσον Πρωτοπρεσβύτερος
(Λεττονία)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ